

Recht en samenleving (B001672)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 3.0

Studietijd 90 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

A (semester 2)

Nederlands

Gent

hoorcollege

zelfstandig werk

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Desmet, Ellen

RE22

Verantwoordelijk lesgever

Colman, Charlotte

RE23

Medelesgever

Wissing, Ruben

RE22

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

[Bachelor of Laws in de rechten](#)

stptn

aanbodsessie

3

A

[Schakelprogramma tot Master of Arts in gender en diversiteit](#)

3

A

[Keuzepakket Rechten](#)

3

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Recht en samenleving, sociale werking van het recht, cultuur, recht in actie, recht in context, rechtspluralisme, burgers en het recht, rechtscultuur, rechtsbewustzijn, rechtsnormen en sociale normen, cross-culturele relevantie van mensenrechten, etnografie, processen van geschillenbeheer, regulering, diversiteit, dekolonisering, kritische theorie, feminisme, intersectionaliteit

Situering

'Recht en Samenleving' verwijst naar het Engelse '*Law and Society (Studies)*'. Het is een koepelterm voor benaderingen waarin een sociaalwetenschappelijke, 'externe' benadering van het recht centraal staat. Hierbij wordt onderzocht hoe het recht en de samenleving interageren en elkaar beïnvloeden. Een verwante 'externe' benadering is de zgn. kritische rechtstheorie (*critical legal studies*) die focust op de sociale (machts)structuren die het recht mede vormgeven. Zo'n 'externe' benaderingen staan tegenover een 'interne', doctrinaire benadering van het recht, waarbij het recht 'op zich', als systeem, bestudeerd wordt. Dit opleidingsonderdeel biedt een kennismaking met dit sociaalwetenschappelijke perspectief op het recht. De student leert het recht bekijken vanuit de maatschappij, met name het functioneren van het recht in de praktijk (the law in action versus the law in the books).

Enkele vraagstukken die aan bod komen in de cursus zijn: Hoe beïnvloeden recht en samenleving elkaar? Wat betekent 'recht' voor mensen in hun dagelijkse leven? Waarom is de mening van de burger over justitie belangrijk? Hoe worden mensenrechten ingeroepen, aangepast of verworpen in cultureel en religieus diverse contexten? Wat kan een interdisciplinaire dialoog tussen het recht en de sociale wetenschappen ons bijbrengen? Welke waarden en machtsevenwichten komen tot uitdrukking in het recht?

Via de sociaalwetenschappelijke studie van zowel het recht als de context waarin recht tot stand komt en gebruikt wordt, worden het potentieel, de interne tegenstrijdigheden en de beperkingen van het recht duidelijk. Deze benadering van het recht is des te meer relevant in onze huidige maatschappij, waarin de globalisering, toenemende diversiteit en transnationale migratie leiden tot een

meer complexe interactie tussen verschillende normatieve systemen en culturen. De doelstellingen van de cursus situeren zich op twee niveaus. Enerzijds beoogt de cursus studenten inzicht te bieden in de basisconcepten en -benaderingen binnen het onderzoeksdomein recht en samenleving. Anderzijds wil de cursus de kritische reflectie bij studenten aanscherpen.

Inhoud

In het eerste deel van de cursus wordt de historische en maatschappelijke ontwikkeling rond het onderzoeksveld 'Recht en Samenleving' geschetst. Daarin ligt de nadruk op rechtsantropologische inzichten, waaronder de concepten 'recht' en 'samenleving' en hun interactie, 'recht en cultuur', 'rechtspluralisme', 'semi-autonome sociale velden', 'rechtsbewustzijn' en 'de crossculturele relevantie van mensenrechten'.

In het tweede deel gaat de aandacht naar rechtssociologische inzichten. In dit deel komen thema's aan bod zoals de verschillende vormen van (in)formele conflictbeslechting, juridisering en de toegang tot het recht, communicatie over het recht en (het belang van) diverse meningen over het recht.

In het derde deel wordt vanuit kritisch perspectief diversiteit als overkoepelend thema benaderd. Superdiversiteit en dekolonisering zijn centrale begrippen, en specifieke aandacht gaat naar bepaalde belangrijke diversiteits- (of identiteits) kenmerken, zoals gender, ras, sociale klasse en taal.

De thematische keuzes kunnen elk academiejaar wijzigen. Voorbeelden zijn de mening van de burger over het recht, het beheer van land en natuurlijke rijkdommen, gender, inheemse volkeren, recht spreken in de toekomst, bemiddeling, migratie, sociale klasse, kolonisering en postkolonialisme, gender, veeltaligheid. Hierbij worden eventueel gastsprekers uitgenodigd om de link met de praktijk te leggen.

Begincompetenties

Er wordt geen specifieke voorkennis verwacht.

Eindcompetenties

- 1 De basisprincipes, begrippen en theoretische ontwikkelingen van het onderzoeksdomein recht en samenleving onderscheiden en beschrijven.
- 2 Factoren die het recht beïnvloeden en vorm geven identificeren en benoemen.
- 3 De impact van het recht op de samenleving evalueren en uitleggen.
- 4 De relatie tussen het recht en de relevante sociale, culturele, economische en politieke factoren uit de samenleving, evenals de specifieke thema's, kritisch benaderen.
- 5 Zich bewust zijn van en aandacht hebben voor de maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid van de jurist en de criminoloog binnen de samenleving.
- 6 Interdisciplinariteit, sociaalwetenschappelijke methodologie en kritische theorie met betrekking tot het recht herkennen, waarderen en kritisch benaderen.
- 7 Een kritisch-wetenschappelijke houding aannemen bij de kennismaking met literatuur uit diverse sociaalwetenschappelijke disciplines.
- 8 Zelfstandig fenomenen binnen het recht en de samenleving identificeren, in verband brengen met en integreren in de bestaande kennis.
- 9 Aandacht hebben voor en getuigen van cultuurgevoeligheid en respect voor diversiteit.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Verschiedende delen van de hoorcolleges worden gegeven door gastsprekers, om een grotere diversiteit aan stemmen en perspectieven mogelijk te maken. Studenten bereiden (sommige) hoorcolleges voor door het lezen van een tekst of het uitvoeren van een bepaalde opdracht.

Studiemateriaal

Type: Slides

Naam: Slides Recht en Samenleving
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee

Type: Reader

Naam: Reader Recht en Samenleving
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Taal : Nederlands
Beschikbaar op Ufora : Ja
Online beschikbaar : Nee
Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Beschikbaar via studentenvereniging : Nee
Bijkomende info: Ook teksten in het Engels

Referenties

- Banakar, R., & Travers, M. (Eds.). (2005). *Theory and Method in Socio-Legal Research*. Oxford: Hart.
- Berman, P. S. (2012). *Global Legal Pluralism. A Jurisprudence of Law Beyond Borders*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Claes, E., & Vrielink, J. (2009). Cultural Defence and Societal Dynamics. In M.-C. Foblets & A. Dundes Renteln (Eds.), *Multicultural Jurisprudence. Comparative Perspectives on the Cultural Defense* (pp. 301-319). Oxford and Portland Oregon: Hart Publishing.
- Cowan, J. K., Dembour, M.-B., & Wilson, R. A. (Eds.). (2001). *Culture and Rights. Anthropological Perspectives*. Cambridge: Cambridge University Press.
- De Feyter, K., Parmentier, S., Timmerman, C., & Ulrich, G. (2011). *The local relevance of human rights*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Deflem, M. (2008). *Sociology of Law: Visions of a Scholarly Tradition*. New York, Cambridge: Cambridge University Press.
- de Sousa Santos, B. (2002). *Toward a New Legal Common Sense* (2nd ed.). London: Buttersworth.
- Donovan, J. M. (2008). *Legal anthropology: an introduction*. Lanham: Altamira Press.
- Ehrlich, E. (2002). *Fundamental Principles of the Sociology of Law*. New Brunswick, London: Transaction Publishers.
- Engel, D. M., & Munger, F. W. (1996). Rights, Remembrance, and the Reconciliation of Difference. *Law & Society Review*, 30(1), 7-53.
- Engel, M. H., & Engel, J. S. (2010). *Tort, Custom, and Karma. Globalization and Legal Consciousness in Thailand*. Stanford: Stanford University Press.
- Ewick, P., & Silbey, S. S. (1998). *The Common Place of Law. Stories from Everyday Life*. Chicago: University of Chicago Press.
- Felstiner, W. L. F., Abel, R. L., & Sarat, A. (1980). The Emergence and Transformation of Disputes: Naming, Blaming, Claiming. *Law and Society Review*, 15(3-4), 631-654.
- Foblets, M.-C., & Dundes Renteln, A. (Eds.). (2009). *Multicultural Jurisprudence. Comparative Perspectives on the Cultural Defense*. Oxford and Portland Oregon: Hart Publishing.
- Goodale, M., & Merry, S. E. (2007). *The Practice of Human Rights: Tracking Law between the Global and the Local*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.
- Hertogh, M. (2018). *Nobody's Law. Legal Consciousness and Legal Alienation in Everyday Life*. Palgrave Macmillan UK.
- Hubeau, B., Gibens, S., Mercelis, S., Parmentier, S., Ponsaers, P., Van Aeken, K., Vande Walle, g. & Van Houtte, J. (eds.) (2012). *Dialogen tussen recht en samenleving*. Leuven, Den Haag: Acco.
- Kubal, A. (2013). Conceptualizing Semi-Legality in Migration Research. *Law & Society Review*, 47(3), 555-587.
- Merry, S. E. (2006). *Human rights and gender violence: translating international law* (Goedgekeurd)

into local justice. Chicago [u.a.]: University of Chicago Press.

Merry, S. E. (2010). What is legal culture? An anthropological perspective. *Journal of Comparative Law*, 5(2), 40-58.

Moore, S. F. (1973). Law and Social Change: The Semi-Autonomous Social Field as an Appropriate Subject of Study. *Law & Society Review*, 7(4), 719-746.

Schwitters, R.J.S. (2008). Recht en samenleving in verandering. *Een inleiding in de rechtssociologie*, Deventer: Kluwer.

Silbey, S. S. (2005). After legal consciousness. *Annual Review of Law and Social Science*, 1(1), 323-368.

Starr, J., & Goodale, M. (2002). *Practicing ethnography in law : new dialogues, enduring methods*. New York, NY [u.a.]: Palgrave Macmillan.

Swenson, G. (2018). Legal Pluralism in Theory and Practice. *International Studies Review*, 1-25.

von Benda-Beckmann, F. (2002). Who's afraid of legal pluralism? *The Journal of Legal Pluralism and Unofficial Law*, 47(37-82).

von Benda-Beckmann, K., von Benda-Beckmann, F., & Griffiths, A. (Eds.). (2009). *The Power Of Law In A Transnational World: Anthropological Enquiries*. New York, Oxford: Berghahn Books.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Studenten hebben de mogelijkheid om vragen te stellen en kunnen feedback krijgen van de docenten tijdens en na de les. Vragen kunnen ook online via Ufora of via mail worden doorgestuurd aan de docenten. De student kan tot slot tevens langskomen op afspraak. Vanaf een week voor de examenperiode tot na het examen kunnen geen inhoudelijke vragen gesteld worden ("facultaire sperperiode").

Evaluatiemomenten

periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Schriftelijke evaluatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Niet van toepassing

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Periodegebonden evaluatie: schriftelijk examen met vragen die peilen naar zowel kennis, inzicht als reflectie.

Twee punten worden toegekend op basis van meerkeuzevragen.

Eindscoreberekening

Schriftelijk examen: 100%, aandeel meerkeuzevragen is 10%.

Faciliteiten voor werkstudenten

Werkstudenten kunnen in de loop van het academiejaar steeds bij de lesgever terecht om meer informatie te krijgen over de te kennen leerstof. Ook de assistenten zijn op dat vlak beschikbaar (zowel per mail als op afspraak).